

Měsíčník Rekodifikace & praxe: Otázky - odpovědi

eFocus

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy vztahující se k rekodifikační problematice. Z posledního únorového čísla pro vás vybíráme:

Věc, která mi byla odcizena, byla zlodějem zastavena v zastavárně. Mohu po zástavním věřiteli žádat její vydání?

Na dotaz odpovídá: **JUDr. Tomáš Dočkal**, interní doktorand na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Při zřízení smluvního zástavního práva platí, že věc může být zástavním právem zatížena pouze se souhlasem jejího vlastníka. Naproti tomu, je-li zástavní právo zřízeno z rozhodnutí orgánu veřejné moci, potom se souhlas vlastníka nevyžaduje, neboť rozhodnutí orgánu veřejné moci zde působí vrchnostensky (§ 1342 obč. zák.).

Jestliže je zástavce, tedy ten, kdo poskytuje věc, aby byla zatížena zástavním právem, současně jejím vlastníkem, je jeho souhlas se zatížením věci zástavním právem vyjádřen již v samotném umožnění zatížení věci zástavním právem. Avšak pokud má být zástavním právem zatížena cizí věc, tedy věc, která není ve vlastnictví zástavce, potom se vyžaduje souhlas jejího vlastníka (§ 1343 odst. 1 obč. zák.).

Pro úplnost je třeba dodat, že právě uvedené pravidlo, že věc může být smluvně zatížena zástavním právem pouze se souhlasem jejího vlastníka, není omezeno pouze na osobu vlastníka věci, nýbrž platí i pro osoby oprávněné z věcných práv k věci cizí. V § 1343 odst. 3 obč. zák. totiž stojí, že má-li být zástavním právem smluvně zatížena věc, k níž má jiná osoba (tj. osoba odlišná od zástavce) věcné právo, jež je neslučitelné se zástavním právem, tak potom se vyžaduje souhlas této osoby se zatížením věci zástavním právem.

Z tohoto pravidla ale existuje jedna výjimka, podle níž může být při zřízení smluvního zástavního práva tímto právem zatížena věc, aniž by k tomu byl dán vlastníkův souhlas. Poskytne-li totiž zástavce ke zřízení zástavního práva věc, aniž by byl jejím vlastníkem nebo aniž by k tomu dal její vlastník souhlas, vznikne k této věci zástavní právo, pokud je odevzdána zástavnímu věřiteli a pokud ji ten přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn onu věc zatížit zástavním právem (§ 1343 odst. 2 obč. zák.). Jak patrně, touto výjimkou je chráněna dobrá víra zástavního věřitele při zatěžování věci smluvně zřizovaným zástavním právem. Není totiž v silách zástavního věřitele ve všech situacích si řádně ověřit, jestli je zástavce oprávněn danou věc zástavním právem zatížit. Důsledné prosazení onoho výše zmíněného pravidla by potom mohlo vést k následkům neúměrně tvrdým pro zástavního věřitele a k výraznému snížení jeho právní jistoty.

Avšak na základě této výjimky může dojít k tomu, že bude zástavním právem zatížena věc, kterou její vlastník pozbyl ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu. Ani jedna z těchto skutečností nevede k pozbytí vlastnického práva k věci a její původní vlastník je stále jejím vlastníkem (výjimkou

je nabytí vlastnického práva k věci nalezené; § 1057 odst. 3 obč. zák.; a nabytí vlastnického práva od neoprávněného; § 1109 až § 1113 obč. zák.). Proto může být taková věc zatížena zástavním právem jedině tehdy, bude-li věc odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn tuto věc zástavním právem zatížit. Jedině takto může být ztracená nebo na základě činu povahy úmyslného trestného činu pozbytá věc zatížena zástavním právem; jiná možnost, jak k ní zřídit smluvní zástavní právo, neexistuje, neboť chybí souhlas vlastníka věci. Zástavní právo ke ztracené nebo na základě činu povahy úmyslného trestného činu pozbyté věci sice takto na základě § 1343 odst. 2 obč. zák. platně vznikne, ale jejímu skutečnému vlastníkovu v takové situaci náleží oprávnění vůči zástavnímu věřiteli na její vydání (§ 1344 *in principio* obč. zák.). Toto právo mu náleží, pokud byla jeho ztracená nebo na základě činu povahy úmyslného trestného činu pozbytá věc zatížena zástavním právem v zastavárenském závodu (tedy ve prospěch provozovatele tohoto zastavárenského závodu). Musí pouze provozovateli tohoto zastavárenského závodu prokázat, že tuto věc pozbyl ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu. Zástavní věřitel je v takovém případě povinen věc vlastníkovu vydat a nesmí po něm požadovat uhrazení částky vyplacené zástavci ani takto vydání věci podmiňovat (§ 1344 *in fine* obč. zák.). Vydáním věci jejímu skutečnému vlastníkovu zástavní právo k ní zaniká podle § 1377 odst. 1 písm. c) obč. zák.

Byla-li vlastníkovu jeho věc odcizena a poté zlodějem nebo osobou, které zloděj věc předal, posléze zastavena v zastavárenském závodě, pak tato věc mohla být zatížena smluvním zástavním právem ve prospěch provozovatele zastavárenského závodu pouze tehdy, pokud ji provozovatel přijal v dobré víře, že osoba, která mu ji předala, je oprávněna věc zatížit zástavním právem. Jak bylo řečeno výše, nemusí být vždy zástavnímu věřiteli (zde provozovateli zastavárenského závodu) zřejmé, že daná věc byla odcizena. Přijal-li provozovatel zastavárenského závodu věc v dobré víře, že osoba, která mu ji předala, je oprávněna věc zatížit zástavním právem, vznikne k této věci zástavní právo podle § 1343 odst. 2 obč. zák. Jelikož je odcizení čin povahy úmyslného trestného činu (§ 205 tr. zák.), je její skutečný vlastník oprávněn domáhat se po provozovateli jejího vydání podle § 1344 obč. zák. Přijal-li však provozovatel zastavárenského závodu věc, přičemž mu bylo nebo vzhledem k okolnostem muselo být zřejmé, ať vzhledem k osobě, která mu nabídla věc k zástavě, nebo z věci samé, že se jedná o odcizenou věc, potom při jejím přijetí nebyl v dobré víře. V takovém případě nevzniklo v jeho prospěch zástavní právo vůbec, ani podle § 1343 odst. 2 obč. zák., a skutečný vlastník je oprávněn se domáhat vydání věci podle § 1040 odst. 1 obč. zák.

Časopis Rekodifikace & praxe přináší vedle odborných statí také odpovědi na čtenářské dotazy vztahující se k rekodifikační problematice. Na webových stránkách [časopisu](https://www.rekodifikace.cz) lze najít všechny otázky, které byly v rámci časopisu zodpovězeny vybraným týmem předních odborníků na dané oblasti práva. Máte-li tedy i vy konkrétní dotaz, zašlete jej na e-mailovou adresu rekodifikace-dotazy@wolterskluwer.cz.

Časopis Rekodifikace & praxe můžete objednat >>> [zde](#).
nakladatelství Wolters Kluwer

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)

- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)